

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

Милић 309

Б. М. Т.

БРАНИЧЕВСКИ ВЕСНИК

ОРГАН УДРУЖЕНОГ СВЕШТЕНСТВА
ЕПАРХИЈЕ БРАНИЧЕВСКЕ

ДЕЦЕМБАР

УРЕДНИК

Протојереј **БРАНИСЛАВ МИЛИЋ**
арх. намесник млавски

ПОЖАРЕВАЦ
Штампарија Ђорђа Наумовића
1936

С БЛАГОСЛОВОМ
Његовог Преосвештенства Епископа
Браничевског Господина
Dr ВЕНИЈАМИНА

БРАНИЧЕВСКИ ВЕСНИК

ОРГАН УДРУЖЕНОГ СВЕШТЕНСТВА ЕПАРХИЈЕ БРАНИЧЕВСКЕ

ВЕНИЈАМИН

БОЖЈОМ МИЛОШЋУ ПРАВОСЛАВНИ ЕПИСКОП БРАНИЧЕВСКИ

*ХРИСТОЉУБИВОМ СВЕШТЕНСТВУ ОБА РЕДА И
БЛАГОЧЕСТИВОМ НАРОДУ БОГОМХРАНИМЕ
ПОВЕРЕНЕ МУ ЕПАРХИЈЕ ШАЉЕ СВОЈ АР-
ХИПАСТИРСКИ БЛАГОСЛОВ И ЧЕСТИТА
ПРАЗНИК ХРИСТОВОГ РОЂЕЊА И
ПОЗДРАВЉА ИХ СВЕ СА*

ХРИСТОС СЕ РОДИ!

Да драги моји, Христос се родио и нами својим силаском међу нас смртне и грешне људе донео је спасење. Жеља ми је стога да овај мој поздрав чују сва духовна деца моја која обитавају у повереној ми Богомспасајемој Епархији Браничевској. Да чују и сви у плодним равницама исто као и они у брдовитим пределима. Да чују и богати исто тако и сиромашни благима земаљским. Да чују сви они који врше све заповести које су нам дате од Творца небескога, као и они који су можда ма због чега преслушали исте и одступили моментално поводећи се за сабластима телесним и овога света земаљскога.

Ако смо, као што и јесмо, у току целе ове године прослављали многе празнике велике и мале, ево се удостојисмо да прославимо и овај празник, који можемо слободно назвати мајком свих празника. Ово је празник телесног рођења на земљи Господа Нашег Исуса Христа. Од овога празника и добише постанак и главну суштину Богојављење, Ускрс, Спасов-дан и Света Тројица. Да се Христос није родио, неби се ни крстио на реци Јордану, нити би био разапет и васкрсао из мртвих, нити би се вазнесао на небо а у педесети дан пак неби послао Духа Светога на Своје

Апостоле, Духа кога и ми сви примамо и без кога неби било живота и благостања никоме од нас смртних у овој долини плача и греха, јер тај Дух нам је дат да би смо се могли одбранити од греха и тегиба овоземаљскога кратко-временога живота. И тако, драги моји, као што се зраци из једнога сунца простиру на целу природу, тако и из овога празника проистичу сви остали празници. Што је Исус Христос поставши човек и примивши тело смртних људи, умро, то је природно, јер, мада није био грешан, примио је и обукао смртну одећу телесну. Једно је недостижимо нашем човечанском разуму, а то је, што је Он, као Бог толико љубави показао према роду човечанском и толико скромности на себе примио, да је са висина небеских сишао и постао Човек. И сам апостол Павле се чуди тој великој тајни и љубави Сина Божијег према нами грешнима.

Ето драги моји, због тога ја са особитом љубављу и радошћу, честитам свима вама овај празник љубави, како би и ви сви били саучесници ове љубави, те да и ви, баш сада у најтежим и мутним данима искушења које је овладало човечанством а које прети да га опет баца у луди крвави вихор, да би сви ви могли и душом и телом заједно са анђелима запевати ону божанствену песму мира коју су певали анђели на данашњи дан код пећине Витлејемске: „Слава Богу на висини, а на земљи мир, међу људима добра воља.“ И ви драги моји у данашњи дан остављајући своје домове и свакодневне ваше послове и бриге овоземаљске, налазећи се у храмовима видећете вашим мисленим — духовним очима, нашега Господа и Творца где повијен у пеленама лежи у јаслима. Зар би ма који од нас могао ма чиме да оправда своје осуство из храма Божијег у данашњи дан, када је он к нама дошао? Зар су у данашњи дан мудраци са истока учинили толики тежак и заморан пут, да би се поклонили новоме Цару, а да ви благочестиви хришћани не учините тај мали ништавни труд, да бисте насладили срца и душе ваше умилним песмама рождественским, те да заједнички отпевате песму бесплотних ангела и помирите се друг с другом ту код јасала Христа Спаситеља. Те ако са топлом вером у данашњи дан будете у дому Божијем, где ова света трапеза преставља јасле Христове, видећете самога Христа и Господа, па ћете га и у душама и срцима вашим понети домовима својим.

Док су са истока мудраци донели на поклон новорођеноме злато, ви донесите добродетель; они донесоше ливан а ви пак донесите ваше чисте, искрене и топле молитве, које ће се лакше к небу уздизати; они донесоше смирну на поклон, а ви донесите чиста ваша срца, смиреност и милосрђе. Ако са оваквим даровима на данашњи дан учествујете будите уверени, да ћете се са много више насладе духовне вратити домовима својим неголи што су се мудраци са истока вратили домовима својим. Сваки од нас у стању је и може овакве дарове поднети у данашњи дан новорођеноме Христу и Господу, јер је то у рукама нашим и само од нас ово и зависи. Нека се нико од нас не уплаши због тешкога бремена греховнога, које време све нас дави, јер је Овај Божански младенац само на једну молбу и вапај жене блуднице њој опростио све грехове; она је лила горке сузе покајања из оних очију којима је толики свет грехом опчаравала; власима својим је брисала ноге Исусове, оним власима које су многим биле за насладу; и овим је дала доказа дубокога покајања, те исто тако и ми смо дужни на данашњи дан ближњима нашим милостињом, опраштањем дугова, заборављањем увреда које су нам учињене и братском међусобном љубављу дати доказа, да смо достојни ове превелике љубави која нам је на данашњи дан указана од стране Сина Божијега. Ово вам саветује и тражи од вас

Дано у Пожаревцу
на Божић 1936 године.

ваш Архијереј и молитвеник

† **Венијамин.**

Божићна витлејемска ноћ

Божићна ноћ обавила је тамо витлејемска поља и свуда унаоколо владала је неописана тишина. Човечанство удаљено од свога Творца, извора светлости и духовних вредности, срљало је из греха у грех, падало све ниже и ниже докле и његовом душом није овладала тама. Душа човечанства била је исто онако мрачна као и витлејемска ноћ. Светлост истинског богосазнања, топлина узвишене божанске љубави и милосрђа, осећај братства и једнакости, мира и блаженства све деце у винограду господњем утрну-

ли су и духовни живот човеков обавио је густо духовни мрак. Под теретом борбе за опстајак, душа људска, притиснута физичким страстима, гладна и жедна правде и истине — Бога, утонула је у дубоки сан. Све спава. Свуда: у пољу, по градовима и селима, у царским и великашким дворовима и сељачким колибама, целом природом и свим људским бићем влада мрак. Ваљда никада пре тога над витлејемском пећином није владао већи мрак ни већа тишина. Као да је све мртво и као да стојимо пред незапамћеном буром. Све је то предзнак великог догађаја.

У тој витлејемској тами и тишини назираху се силуете двеју људских и једне животињске природе, које нешто тражаху. Удаљивши се од града, тешког људског мравињака, у ком сиротним и бедним али кротким у срцу никада није било склоништа, лутаху по тамним и пустим витлејемским пољима и једва нађоше склоништа у празној пастирској пећини, месту оваца и јагањаца. Уђоше унутра и уморни заспаше. Та знаменита и чудна витлејемска ноћ јесте раздобље последње велике таме природе и људи и прве истинске божанске светлости у новом периоду живота природе и људи.

Глуво је доба, пола ноћи. Све спава дубоким смртним сном и нико и не слути да неко изнад природе и људи бди вечито будан, брижно прати ток природе и живот људи; промишљен, припрема највеличанственије откривење Бога у природи и души човека, и тек што није устао са свога божанског престола, да сиђе доле на земљу, да обуче тело смртнога човека, да са њима поживи, да га пробуди, очисти, одухови и удостоји за бесмртност, вечност.

Колико љубави и снисхођења Творца према своје најближем и најмилијем створу — човеку. Већа од оне при његовом стварању. Бог жртвује свога јединца Исуса Христа, дозвољава његово понижење, страдање, распеће — све из љубави према палом и духовно сиромашном човеку.

О дубино богатства, разума и премудрости Божије!

Одједном усред такве дубоке таме и тишине прамен небеске светлости озари витлејемску пећину а необична светлост одозго обасја цело витлејемско поље. Појавише се хорови анђела и објавише пастирима радосну вест песмом: Слава Богу на висини, на земљи мир а међу људима добра воља! Пастири дрхтаху од страха не разумевајући

све ово. Један од анђела јави им се и ублажи их поздравом: Христос се роди! А ови потрчавши у своју пећину и наставши божанског Младенца где повијен лежи у њиховим јаслима, поклонилише му се, дариваше га и рекоше: Ваистину се роди!

Божије обећање дато првим људима, очекивање старо-заветних праведника и претсказање пророка испунило се. Дух човечанства са витлејемском пећином озарен је новом светлошћу одозго, светлошћу која се никада не гаси.

Засијало је Сунце правде, родио се Спаситељ, Христос Бог наш. И небо и земља и природа и људи пробудивши се из дубоког сна, зарадовали су се Рождеству Христову као најспасоноснијем догађају у историји човечанства.

После стварања човека доласак Сина Божијег и Његово рођење од Деве марије у витлејемској пећини јесте и остаће највећи богочовечански догађај.

Како је величанствен живот и заједница људи на земљи када се посматра у светлости витлејемског догађаја, са јеванђелског становишта новорођеног Христа Спаситеља, где су сви људи синови једног Оца небеског, наследници једног царства божијег, браћа по пореклу и свом крајњем циљу.

А колико ниско може да падне човек кад окрене лице своје од Бога, кад одбаци светлост и спасење одозго и утоне у земљу, у вртлог својих плотских похота.

Небо и земља су тако хармонично спојени да својом хармонијом увеличавају хармонију васионе. Живот земље условљен је и не може се ни замислити без благе светлости и топлоте небеских зракова. Осмотримо само једну најмању и најнезнатнију биљчицу чије семе трули и пропада код влаге и свих хранљивих састојака земље и не даје од себе знаке живота, нити свој цвет и плод све донде докле не осети благодети светлости и топлоте сунца. А како је зелена и напредна кад је обасја и загреје светлост [одозго.

Исто је тако тесно, нераздвојно и хармонично створена природа човека: од блата земаљског — тела и духа божанског — душе.

Тек у активности и пуној хармонији тела и духа човек може дати стотруки плод.

Наука и религија кад — кад дођу у сукоб и циљају да једна другу угуши. Међутим њихов је домен одвојен а

њихови крајњи циљеви заједнички, јер обе воде Богу — врховној сили и универзалном духу. Нити је човечанство пливало у блаженству када је религија гонила науку, нити оно може бити срећно данас ако наука зажели да угуши религију. Наука почива на разуму а религија је област срца, обадвоје је благи Бог створио и обадвоје претстављају две најпозитивније силе, које хармонично треба усавршавати и надопуњавати.

Посматрајући данас живот људске заједнице у целини и однос науке и религије у њој изгледа нам, да наука XX века хоће да даде одмазду религији за грехе учињене према њој у средњем веку. Све се устремило на Небо и Бога. У комплексу најразноврснијих и најзамршенијих међународних и социјалних односа и питања, један велики део културног човечанства жели да их реши не само мимо религије и Бога, него као предуслов њиховом савршеном решењу поставља: потпуно угушивање религије, насилно избацавање Бога из срца човековог.

Да је ово подхват демонски и узалудан и да ће сам по себи пропасти, о томе нема сумње, али нас као хришћане, као синове божије и као чланове велике човечанске заједнице обузима страх и ужас од помисли, са каквим расположењем, каквим мислима и осећањима, и са каквим даровима дочекује човечанство свога Спаситеља о Његовом најрадоснијем дану — Рождеству.

Судбоносни догађаји на западу забрињавају цео хришћански па и наш православни свет јер у њима назиремо историјску борбу Бога и мамона, религије и материјализма.

У средини овако крупних догађаја, који из основа дрмају државу, друштво, цркву, наша српска православна црква стоји пред великим задацима у погледу стишавања буре и спасавања наше цркве и нашега народа од непотребних потреса и братоубилачких покоља.

Наш народни геније је дело физичких и духовних сила народних а наша народна култура је плод материјалног — реалног и духовног — идеалног. Стране западне крајности не могу и не треба да успевају у нашој средини, јер су нам њихови плодови добро познати.

Оваквим настраним крајностима склона је често наша школска, особито универзитетска, омладина која без резерве и критике усваја и прима културне тековине запада.

Императивна је дужност и наше цркве и свих духовних вођа наше народне омладине, да се у њихове младе душе усади што више конструктивног, јеванђелског стваралаштва и њихово васпитање постави чврсто на духовно-националним принципима опробаним и овештаним у нашој народној прошлости.

Наша православна црква са свечаним празничним богослужењима и интимним народним обичајима вршила је и извршиће и овога пута снажан утисак на цео наш народ, да радосни празник Христовог Рођења прослави у великој духовној радости и топлој молитви, да на земљи завлада мир међу народима и добра воља међу људима а све у знаку љубави и Славе према Оцу, који је на небесима.

УРЕДНИШТВО

Светитељи браничевске епархије:

Синаити

У североисточној Србији постоји неколико манастира у којима почивају мошти испосника, који су се крај тих манастира подвизавали у XIV веку и зову заједничким именом синаити.

Крајем XIII и почетком XIV века живео је чувени Григорије Синаит. Родом је био из Мале Азије, а подвизавао се на Синају, у Св. Гори и најзад у Парорији, где је и умро. У Парорији (у данашњој Бугарској) основао је био читаву монашку насеобину. После његове смрти та је монашка колонија опустела, јер су монаси морали испред Турака бежати из Парорије. Неки су побегли у северну Бугарску, а неки у Св. Гору, одакле је неколико од њих дошло у Србију. Обично се узима да их је било седам. Милићевић пише у својој књизи *Кнежевина Србија*: „Св. Роман је један од оних седам Синајаца, који су побегли са истока и станили се сви од ове Мораве (јужне) до Дунава: *Роман* ту (4 сата западно од Алексинца), један у св. Петци, *Ромило* у Раваници, *Григорије* у Горњаку, један у Витовници, један у Туману, а један преко Дунава у Базјашу. Иларион Руварац помиње још *Сисоја* који почива у манастиру Сисевцу крај

извора реке Црнице, *Мартирија* који почива у Рукомији, *Данила* чије су мошти биле у благовештенском манастиру. Зна се, дакле, за седам имена: Роман, Мартирије, Данил, Сисоје, Зосим (тумански) Ромил и Григорије, (упор. Стари-нар, 1889, бр. 2, стр. 36—42).

О животу светог *Романа* није нам ништа познато. Постоји само предање да је свети *Нестор*, ктитор истоименог манастира на левој обали Мораве, недалеко од Ђуниса био његов брат или друг. Св. Нестор би дакле био осми синаит чије је име познато.

Свети *Мартирије* се само помиње у једном опису манастира Рукомије из 1733 године. Вели се тамо да се у женској припрати манастира налази његова гробница. Народ крај Рукомије зна само да постоји „светиња“, али се име св. Мартирија заборавило. Постоји само још предање да је ту пала рука „сестре Јелице“ (отуд Рукомија и Рукумија).

О *Данилу* говори само један запис: „Сије списах у манастиру Благовјешченију идјеже почивајет прјеподобни отац наш Даниил чјудни Синаит повељенијем отца нашего игумана Григорија јеромонаха и всего братства в врјеме драгије вјесни појушчим же словениам с кукавицеју“ (Ст. срп. зап. и натп. 420). Манастир Благовештење се налазио у Горњачкој клисури и у њему је некада било седиште епископа. И светог *Данила* Синаита народ је заборавио.

О светом *Сисоју* такође није ништа извесно. Око 1509 год. био је у Русији старац Јанићије за милостињу. Пошто „грамати с њим не било“ велики кнез московски послао је „в Кучајну в обитељ Преображенија, гдје почивајет преподобним игумен Сисои к игумену јеја Теофану сорок соболен и триста бјелок“ (Старинар 1889, 35). О преподобном игуману Сисоју остао је бар спомен у имену његова манастира, а тако се зове и рударска колонија која је подигнута недалеко од рушевина манастира. О самом светом Сисоју нема у народу никаквих предања. Манастир је руиниран, али су зидна платна прилично очувана. Пре неколико година је проф. Влад, Петковић вршио откопавање у Сисевцу и пронашао у цркви један гроб, покривен обичном каменом плочом без натписа. Вероватно да је то гроб преподобног Сисоја.

Име преподобног *Зосима* Синаита сачувало се у народу око ман. Тумана и о њему има и предања, Прича се да је светитеља једном случајно ранио Милош Обилић, чији су двори били на месту где је данас село Двориште (неколико километара удаљено од ман. Тумана). Обилић је, прича се, мислио да је пред њом замакла у шуму кошута и пустио стрелу за њом. Кад се приближио, видео је да је ранио пустињака испосника светог *Зосима*. Понео га је двору, но кад га је донео до места где је сада манастир, светитељ је замолио да га ту остави („Ту мани“ — отуда кажу, и први повод за име Туман). На том је месту светитељ и издахнуо. Ту је и сахрањен и Милош је над гробом почео касније да зида манастир, но позван је на Косово. Кнез му је Лазар, кажу, писао: „Ту мани, па хајде на бој на Косово“. Опет се поновиле речи, од којих је сковано име манастира. Не тако давно манастир је обновљен из темеља и тада су пронађене мошти овог светитеља баш под оном плочом на којој се народ молио као над гробом светог *Зосима*.

О преподобном се *Ромили* Раваничком зна више, захваљујући томе, што му је у неколико рукописа очувано житије и служба са синаксаром. Ни преподобном *Ромили* народ не зна име. Над његовим се гробом моли народ и свеће пали, али о њему, свеједно, не зна ништа више. Но то није ни чудо, јер је сеобом ланац традиција прекинут. Кад је под Чарнојевићем понет из Раванице кивот са моштима Кнеза Мученика, пошао је и народ из околине Раванице за њим. И ко зна у коме крају широке Паноније живе унуци Срба из Сење доње и горње и осталих села, која се спомињу у повељи Честитог Кнеза, дарованој манастиру Вазнесења Господњег.

О преподобном *Ромили* је писано доста. О њему је и у једном од прошлих бројева „Браничевског Весника“ изишао један кратки напис.

О преподобном *Григорију* Горњачком писао је 1933 год. у „Гласнику“ (патријаршиском) синђел Серафим. Било је више Григорија у то време и тешко је из оно мало оскудних података извести тачно ко је од њих Григорије Горњачки. Поред Григорија Паламе, Григорија Цамблака и Григорија — биографа преподобног *Ромила* постоје још два Григорија, оба везана за ман. Григоријат, који је по некоме

од њих и име добио. Живели су, изгледа, у једно време, један је од њих можда само био мало млађи. Можда су били учитељ и ученик. Један се од њих празнује 8 августа други 7 децембра. За овог другог у руским месецесловима пише да је био Србин, а у грчким Сиријац. Уопште, у грчким се службама ова два Григорија често идентификују.

После дугог проучавања синђел о. Серафим је дошао до овог резултата.

Григорије Синаит Ђутљиви био је Србин. Рођен је вероватно у почетку XIV века. У тридесетој години могао је да постане један од многобројних ученика Григорија Синаита Старијег. Заједно с њим обилазио је многа места православног истока. Нарочито су се дуго задржавали у св. Гори, где су узимали учешћа, ако не у оснивању, онда бар у уређењу манастира светог о. Николаја, који је касније, по Григорију старијем, добио име Григоријат. Није искључено да је још за живота свог учитеља, преп. Григорије Синаит, оснивач Горњака, могао да посећује разне српске манастире да тамо покрене и потпомогне један нарочити начин испосништва (исихазам). По смрти Григорија Старијег могао је да дође у Србију и да оде у Браничево, где је живео у пећини са својим ученицима. Од патријарха Спиридона добио је дозволу да са својим ученицима уз прилоге св. Кнеза Лазара подигне манастир Горњак. Кад је Горњак био саграђен отишао је можда поново у Св. Гору и однео прилоге манастиру Григоријату, где је око 1405 год. умро. Тек 1761 год. после једног пожара пренете су његове мошти у Горњак.

Синђел Серафим претпоставља да је врло могуће да су и мошти св. Григорија Старијег пренете из Парорије у Горњак и наслања се на Руварца који је нашао један запис да је св. Григорије Синаит почивао у Орешковици.

Народна традиција зна о преп. Григорију Горњачком о в о:

Кнез Лазар је, кажу, често ловио по Браничеву и особито се радо задржавао крај Горњачке клисуре. Волео је да шета крај Млаве (отуда је, кажу, село Шетоња тако прозвано). Једном је властела ловила по шуми и приметила голог човека са запуштеном брадом и косом и јавила то Кнезу. Кнез је зажелио да говори с пустињаком и некако је дошло до састанка међу њима. Но један је стајао с једне а други с

друге стране Млаве и због шума се нису могли чути. Тада је преп. Григорије наредио Млави да пада без шума и могли су без сметње говорити. Преподобни је замолио Кнеза да му сазида манастир. Кнез је обећао и испунио обећање. Данас се указује на два камена на којима су стајали, док су говорили.

*

Тако се, ето, врло мало зна о Синаитима. Заборављена су њихова имена, не знају се њихове животне историје. Можда то није ни потребно. Доста је да народ зна да је ту „светиња“, која му помаже и којој се у невољи обраћа. Ти су светитељи читав свој живот проживели у унутрашњој концентрацији и разговору с небом. Њихов спољашњи живот и није био богат и разноврстан, можда ни достојан спомена. Сабирали су они у себи огромну духовну снагу која и данас — после неколико векова — подиже дух клонулих, теши жалосне, храбри немоћне и лечи болесне.

Јеромонах ХРИЗОСТОМ

Религија у друштву човечанства

— Свршетак —

Значајним знаком нашег времена служи и то, да је ауторитет Цркве и њен глас изгубио свој значај у очима нашег отменог друштва. Човек, поносит просветом с висине гледа на то, што се чува и проповеда од стране Цркве, и ако дозвољава себи да се сагласи са тим или другим што је Црква прописала, то готово заузима став, као да овим чини неку милост вери и народној гомили. Моја мисао, моје убеђење, ма од куда они добивени, нека су и навејани нечистим ветром — то је тај регулатор коме се ми поверавама и њему покуравамо учење Цркве. Нама је потребна новина; нас интересује и за нас има значај последња реч науке и ми смо спремни са вером и усхићењем да примимо свако ма и дивљачко учење, коме ћемо се сутра можда и смејати, само ако се оно приказује као последња реч науке. Пред овом последњом речи, која сада влада и која се сутра одбацује, код лакомислених умова, који се тиме усхи-

ћују све бледи па и оно што је одавно примљено од стране васељенске Цркве. За нас и ради нас дужна је да се чује чврста воља Цркве која нам даје правило вере и правило рада. За нас саборним гласом утврђени су извесни устави, који имају обавезан руководствени значај; али међу нашом интелигенцијом, која се заноси духом нове просвете, мало од кога се признаје њихова обавезна сила. Њихово свакодневно нарушавање ушло је у навик у живота, и мисли ли ко од ових који нарушавају Црквене уставе, да он непоштовањем Црквеног поретка наноси увреду великој мајци која нас васпитава и чува? А ако потсете некога на ово, благочестиви синови Цркве, зар ће они дирнути тим сина нашег просвећеног века, да ли ће узнемирити његову савест и узбудити код њега мисао за покајање? Никако, пре ће изазвати двомислени осмејак или неку дрску и горку реч.

Примећује се, како се на нашим очима брзо разлива неверство обухваћајући собом више и више широке кругове. Пре су се јединке покоравале његовом утицају: заражени њиме видели су се у великом свету или међу високом интелигенцијом; својим симпатијама они су били окренути туђему духу, који је завладао њиховим умовима и на неки начин отцепили се од народног тла, — на руској земљи они су били отпадници или дегенерици. Сада неверни броје не јединицама не десетцима па и не стотинама, него на хиљаде. Из виших кругова света и интелигенције неверство продире у средње па чак и у ниже кругове и овде оно налази погодно тле за своје развиће. Овоме срамноме стегу служе права правцата деца руске земље, отпадници од народа, нељуди, који су васпитани западном неправославном науком, који се хвале народољубљем а који себе сматрају, у самообмани, да су они стварни претставници руског народа. Трговци, правих руских градова, који су се од свих других сталеза, најчвршће придржавали религиозних завета својих предака и који би и сада хтели да претстављају најбоље чуваре руског православног духа, сада већ нису оно какве су их оцртавали по старим успоменама. Код њих је довољно уздрмана сила вере, коју су они чували. Пре тридесет година у неком граду великоруске губерније, ви једва да би нашли неког грађанина који би себи дозволио да се нехатно понаша к томе, што је заповедила Св. Црква, који на пример, неби сматрао за потребно да у свечане или

празничне дане не посећује храм Божји, или би себи дозволио да мрси уз велики пост; ако би се нашао такав, на њега би други гледали као на паганца. Али сада и у овој средини никог неће задивити слично нарушење устава Цркве; с тога и међу трговцима је оно обична појава. Чак што више међу трговцима свугда ћете наћи и атеиста и материјалиста и исмејевача, који је изгубио сваки осећај вере; тамо се чује потсмех над оним, што је тако драго било за очеве садањег поколења, и човек која је једва видео школу, ставља себи маску ученог скептика, која му не доликује, ка свему се односи са порицањем и потсмехом, и спреман је ватрено, и ако без смисла, да дискутује са онима, који се не клањају пред знамењем новог модног правца које се поноси неверством и одрицањем. Пре је жена била чуварка породичног огњишта, чувала је у свој свежини топли религиозни осећај; својим примером и утицајем она је побуђивала и подпомагала поштовање к религиозним начелима код свих, који су били поред ње био то муж, брат, син или слуга. А сада жене прихваћају мушке навике, губе оно, чиме заслужују пажњу друштва и добављају силу утицајима на друге, а неке од њих хтеле би да превазиђу и људе у гажењу свештених закона срца и достојних поштовања предања благочестија. Колико је много међу нама наших сестара које су заборавиле Бога и Цркву, које су се одучиле да се моле и које су готове да се хвале развратношћу и безсмисленошћу своје мисли! Колико много има међу нама мајки које се много старају о новцима, тоалетама и светском „bon ton'у“, а најмање мисле о религиозном васпитању своје деце, убрајајући ову прву своју обавезу у последњу, или чак сасвим излишну! И деца наша, растући у неподесној околини и видећи пред собом заразне примере, врло рано се упознају са неверством, не само што се упознавају, већ су им усхићена. Ученици наших средњих школа од петнаест година већ дигли носић и претстављају се као атеисти и у бесмисленом одрицању оног, што нам даје светиња вере, виде знак вишег развића знак умног човека. Питајте у вишим разредима гимназије, колико међу њима има, који нису изгубили веру и који су у себи сачували светлост религиозног осећаја? Сумња се да би добили утешни одговор, ако би они хтели да одговоре искрено на ваше питање. По искреном признању младића са којима

смо ми имали случај да говорио, зараза неверства сасвим је овладала њиховим умовима, и у општем лому тешко је сачувати тај драгоцен и метак, који су нам поверили, за наше добро, откровење и Црква. Размишљајући о расположењу младежи у односу са религиозним питањима страшно је помислити, какво ће из њега произаћи поколење. Када оно порасте, можда ће Господ једва наћи веру на земљи.

За формирање друштвеног мишљења као главни фактор служи штампа, која је добила такво широко развиће, у особености периодична штампа, која даје правац поколењу, и код којег се листови јављају неопходном потребом сваког писменог човека. Али наша штампа у томе виду, како се сервира, није способна да помогне отрезвењању ума, који су застарили од вере. Она сама, у већини својих органа, ако није акт ирелигиозна, то обично је равнодушна к предмету вере. Они органи журналистике, који имају највећи тираж, и радије од других се читају, да ли проговоре неки пут о томе, што може да интересује религиозног човека? Говор, посвећен заштити неког црквеног интереса или религиозног, био би чудноват на странама неког световног листа, и већина од њих брижљиво се чувају да уносе у своје ступце то, што мирише, како кажу, духом клерикализма. Међутим, служећи идејама које су у супротности са религијом, у листовима често се јављају вести о иступу, против заштитника религије, оштре речи одрицања, потсмех на форме црквеног живота, и то је омиљени део читалаца.

У већини случајева површне и без основа бивају недружељубиве прибелешке из црквено-религиозног живота. Али да им се да већи утисак, људи се праве као да нису све изговорили и без потребе спремни су да се пожале на цензуру. Ако се случајно оштампају ови иступи против религије и црквености, ако они не добивају нарочито ширење, ипак, сусрећући се из дана у дан то тамо, то овде, они чине силан притисак на умове и наводе их на непријатељски тон према цркви и религији. Духовни часописи дужни су да бране веру од оних напада, какви се чине против ње, Ми не можемо рећи, да су они заборавили овај свој задатак. И штампа, која је посвећена питањима религије и задовољењу потреба благочестија не седи скрштених руку. Али њен глас мало се чује: не тражи то наша читајућа публика, шта се предлаже на странама наших духовних изда-

ња; нису је тако васпитали да се интересује религиозно-моралним штивом. Питање о достојанству штампе у овом случају нема битног значаја. Такво је знамење времена, да је к духовноме црквено-религиозноме охладнела тежња, и и потребна су особита средства за то да се оживи и подигне умртвљене симпатије делу првостепеног значаја за човека. Средства, за то пак налазе се у рукама провиђења, јер прелазе моћ човечанских прегнућа.

Не само да се код нас опажа такав правац умова, за којима желе и на који са ужасом и пренеражењем гледају одани синови благочестија. Он је у сили и код других народа Европе и шта више у областима западне Европе он је јачи и дрскији, него што је код нас. И отуд дува ветар који заражује наше умове и који производи код њих погибелну пустош.

Свуда где се шири утицај савремене цивилизације; примећују се знаци оскудице у вери. У великим градовима Европе запажа се да више од половине становништва никада не посећује божије храмове, и њихов број сваке године се умножава. Они не налазе за потребно да се обрате цркви за св. благослов и утехе религије у најкритичније моменте свога живота, па ни онда када се осећа потреба да се прибегне садејству божије благодети, т. ј. приликом рођења, ступања у брак, и приликом смрти.

Уместо таинства крштења и брака, у место дирљивог црквеног упута у будући живот, чине се грађански обреди, који замењују наше крштење, брак и погреб, и чине се често са нарочитом помпом, да се учини утисак на умове, и засведочи о својој безобзирној дрскости односно Бога и цркве, — сироти, мизерни човек, као да самохвалисаво изазива Свемогућег на борбу са собом изјављујући пред свима о својој немарности према Његовима законима. Садање време обележава се, као време културне борбе. Под овом културном борбом разумевају борбу грађанске просвете, против клерикалног утицаја и религије уопште. Хтели би да отму код школа сваки црквено-религиозни карактер и учење вере да оставе цркви и породици а школи остављају предавање науке, лишене сваког религиозног карактера. Чине препреке слободном предавању у оним школама, где управљају црквени људи, али зато дају право без препрека да се шири материјализам, рационализам и

атеизам. У Француској, која је себе звала најхришћанскијом нацијом, свим силама се старају да спрече и ограниче утицај свештенства и да отму из његових руку школу и руководни утицај на народ и тамо под заштитом владе безбрижно може да се проповеда безбожије, али што „мирише“ клерикалним духом, то изазива против себе репресалије. Враћају се у Француску избеглице, који су се прославили нечувеним зверствима, у тужне дане комуне, а у исто време гоне се из Француске претставници религиозних конгрегација. Нама се много чини значајном та појава, да у земљи, која прославља слободу и која жели да да слободи најшире развиће, одузима се слобода тамо, где она дејствује у име религије и цркве. Као да су религија и црква најопасније силе у савременом друштву. У Немачкој већ неколико година води се жестока борба против претставника католичке религије. Није наша ствар да расправљамо ко је прав а ко крив у тој борби. Али ми не можемо да не прибележимо тај факат код карактеристике нашег поколења односе ка религији.¹⁾ У вези са другим појавама, њему аналогичним овај факат добија особити значај. Може се прозрети цена политичких смерова, којима се руководе немачки законодавци, али иза ових политичких смерова не крије ли се можда и неприметан за саме законодавце дух века, који је изгубио уважење к религији и цркви, и који жели да учини што веће ограничење слободној манифестацији религиозног начела? Није узалуд та борба немачке владе са претставницима католичке цркве, јер је потпомогнута од оних либерала, који неће да чују ни за какву цркву и ни за какву религију.

Свуда се осећа незадовољство стањем које сада влада. Људи као да су преживели и изгубили она начела духовног живота, који је дан религијом, код умова се примећује или дремање, или врење и тражење нечег новог непознатог. Наше поколење преживљује тешку кризу и ко може претсказати чиме ће се завршити ова криза? Ова криза потсећа собом на времена историјског прелома када је израсходовани и изопачени живот молио за себе новог духа, нових сила за своје оздрављење и његово продужење и са пуним

¹⁾ Ова расправа је објављена 1880 год и ово је превод са тог издања.

незадовољством односно се ка свим формама њему остављеним у наслеђе од пређашњих поколења. Врховно Провиђење управља путевима историјског покрета и Њему припада да управи на ту или другу страну сметене силе наше савремености. У својим неисповедимим судбинама Оно може да јави пресићеност своје благодати тамо где се је грех преумножио. По Његовом свемогућем дејству ће се родити и процветати раскошна миришљава растиња на ужасној пустињи наших срдаца, која располаже тузи и очајању савременог посматрача. Али не губећи наде на Провиђење и не долазећи у очајање за будућност, ми не можемо савршено мирно да се односимо садашњици, која носи у себи узбуђујуће знаке. Наше поколење је без сумње окужено болешћу и то тешком болешћу. Ми смо сведоци и учасници болесне кризе, можемо ли наћи довољног умирења у томе да ће болест наша ма како она била тешка проћи раније или доцније, благодаречи помоћи премудрог управљача који управља светом а поколењима која ће нас заменити, можда ће живот бити бољи и она неће страдати нашом болешћу?

Превео: ЖИВКО БАЊАКТАРЕВИЋ,
свештеник.

Беседа о царству Божијем

Побожне сестре и браћо,

О данашњем дану, Новој години, када сваки од нас има пуно лепих и топлих жеља за нову годину, говорићу вам о крајњој жељи једног хришћанина, о идеалу хришћанства, о царству небеском.

И ако је Господ наш Исус Христос у своме св. Јеванђељу јасно изложио и свету открио царство божије, ипак су га људи у разна времена разнолико појимали и тумачили. Царство божије од увек замишљано је као нешто реално; као нека материјална награда и уживање још овде на земљи.

Кад су једном фарисеји упитали Христа: кад ће доћи царство божије, — Христос им је одговорио: „Царство божије неће доћи да се види; нити ће се казати: ево га овде

или онде; јер гле, царство је божије унутра у вама“ (Лука 17, 20, 21).

Према овим Христовим речима, царство божије није негде далеко на небу, нити је негде скривено на земљи већ је оно у нама самима, у нашој души, у нашем срцу, у могућности да постанемо савршени, као Отац наш небески.

Под царством божијим унутра у нама — Христос разуме оно божанско семе, искру и клицу добра, које је Бог усадио у срце и душу нашу приликом стварања човека. Та божанска клица јесте основ на коме човек има да се усавршава и целог живота свога тежи ка своме Творцу, као најсавршенијем бићу.

То семе добра и царства божијег треба да се развија у нама; треба да се однегује; да обухвати цео наш телесни и духовни живот, и да буде главни извор свих наших мисли, тежњи и дела. Оно има да буде покретач за развијање свих божанских јеванђелских врлина у нама; да од нашег тела начини храм божији, храм чистоте, доброте и љубави, храм у коме ће наставити дух божији и руководити целим нашим бићем. Човек који види и осети овај духовни бисер у својој унутрашњости, негује га, чува и настојава да се разграна и усаврши до савршенства. Такав човек своју срећу и задовољство види у срећи и задовољству свих људи свих божанских створова на земљиној кугли. Такав је човек блажен и у овом земаљском животу; свуда око њега влада мир, љубав и добра воља.

Неки индијски мудрац кушајући свога сина колико је научио мудрости, пресече јабуку на пола, покаже обе половине сину, и запита га, шта видиш унутра у јабуци. Дечко млад и незрео одговори да види само семе и ништа више. Тада ће му отац корећи га због мало мудрости, одговорити: ја у јабуци видим нешто много више од семена, у семену видим шибљику, па онда читаво дрво, на њему пуно лепих грана, а све начичкане јабукама. Мудрац види у јабуци у њеном семену читав један нов живот, који треба само да букне.

Семе мудрачево јесте семе божије засејано у нама, које представља божанску моћ развића, усавршења човека до крајних граница. Само усавршавање човека у добру, у миру, љубави и милосрђу доводи човека у царство божије.

Царство божије јесте царство слављења Бога, царство мира и љубави међу људима и ових према Богу.

Но да се ово божанско семе у нама развије, порасте, постане читаво плодно дрво са пуно грана и јабука, потребно је и пуно наше добре воље, пуно снаге и одрицања пуно преданости Богу. Царство божије на силу се отима и, силеције га добивају, вели Христос. Колико борбе, колико јунаштва треба човеку за освајање царства божијег! Зато је и један највећи светски војсковођа узвикнуо: цео свет победих а себе не могу! Своје мане, своје слабости, своје страсти, управо грех који влада у нама, победити, значи бити највећи победилац.

На данашњи радостан дан, Нову годину, шта бих вам драги слушаоци, могао пожелети као ваш добар пастир? Ма шта земаљско да вам пожелим, све је то привремено, пролазно и ништавно, и не води савршеној срећи. А моја би жарка жеља била, да будете сви савршени, као што је савршен Отац Ваш Небески, и да пливате у вечној срећи царства божијег.

Зато сам вам и обратио нарочиту пажњу на велико духовно благо и божански бисер, који се крије у вама; чувајте тај божански бисер као наше најдрагоценије благо у овоме свету; негујмо то божанско семе царства божијег у нама; заливајмо га сузама покајања наших; чистимо тело наше од грехова наших, и нека би постало чист ковчег у коме ћемо чувати тај божански бисер, који ће нам увек светлети у тами, и водити нас у царство божије.

Са таквим жељама и молитвом Богу, нека нам је срећна и благословена нова година — Амин.

О миру на земљи

„Нема дана без очњег вида
Нити праве славе без Божића!
Славио сам Божић у Витлејем,
Славио га у Атонску гору,
Славио га у свето Кијево.
Ал' је ова слава одвојила
Са простотом и са веселошћу:

Ватра плама боље него игда,
 Прострта је слама испред њега,
 Прекршћени на огњу бадњаџи;
 Пушке пучу, врте се пеџива,
 Гусле гуде, а кола пјевају;
 С унучађу ђедови играју,
 По три паса врте се у коло, —
 Све би река једногодишњица,
 Све радошћу дивном наравњено;
 А што ми се највише допада.
 Што свачему треба наздравити“.
 Његош.

Рођење је радостан чин, па се зато дочекује и пропраћа са весељем. Па и тајна рођења Сина Божијег била је тајна не само за земљу, него и за небо. И сами су анђели желели да уђу у њену суштину, али су само желели, а ушли нису. Ну ова висока, недостижна тајна у извесном смислу престала је већ да буде тајна и за небо и за земљу од онога момента, кад је Син Божији сишао с неба на земљу.

Уђите у Витлејемску пећину, погледајте на оне чудне јасле у којима лежи предвечни Младенац, покривен жамљом сена, и ослушните: ту сви говоре о рођењу Богочовека — и Јосиф и Саломија и Св. Дева Марија и Витлејемски пастири, — сви говоре о новорођеном Цару Јудејском, који је дошао с неба да спасе свет. „А кад видеше, казаше све што им је казано за то дете“ (Лука 2, 17). Само један во и магарац стоје у пећини непомични и ништа не говоре. Па и они би проговорили кад би могли.

Пренесите се мишљу у пећину Витлејемску, и тамо ће те наћи два висока госта: један је земаљски, кога је донела овамо из Назарета Пречиста Дева Марија у својој девојачкој утроби, други је небески, а то је Господ с небеса. Природа првога госта је — земаљска, природа другога је небеска, Божанствена. Син Божији, који лежи у јаслима, и ако је примио на себе тело човечије, није тиме престао бити Бог. Какав гост, такво му се и место даје: небеском — небо; земаљском — пећина.

Било је доба, кад је и небо, или бар један његов део лично такођер на пећину, али не на Витлејемску, сјајну, пуну благодети, већ на пећину разбојничку. То је било тада када се је један разбојник, који се зове велика црвена аждаја,

појавио тамо и одвукао трећину звезда небеских... (Откровење 12, 4). Било је то несрећно доба, али кратко!... А данас ево, хвала Богу, и земаљска пећина много личи на небо.

Било је доба, када је и рај на земљи личио на небо: у њему су живели наши прародитељи, као анђели на небу; у њему се са њима Бог лично разговарао. Али је дошло доба горко доба, тешко доба, — и тај је рај почео да личи на све али само не на рај, почео је да личи на кошару. А то је почело од онога момента, када су се људи, огрешивши се о заповест Божију уподобили животињама... А данас ево, хвала Богу, опет рај на земљи; у пећини Витлејемској, на кога год гледнеш, сви су свети: и праведни Јосиф; и праведна Саломија, и Света Дева Марија, а сам Христос је у пећини, као дрво живота у средини раја. Па зар можемо ову пећину да не назовемо рајем? Не; она је виша од раја. Зашто њу да зовемо рајем, кад је црква назива небом.

На небу ми видимо сунце, месец и звезде: па личи ли на то небо пећина Витлејемска? Овај Младенац, који лежи сад у јаслима, то је „видело истинито које обасјава свакога човека који долази на свет“ (Јован 1,9). Па зар није тај Младенац наше духовно сунце? Послушајмо само, што нам на то св. Црква кроз песму вели: „Христос се рађа, славите Га, Христос долази с неба, сретајте Га“.

Па и ми, драга браћо и Срби, сретајући данас Спаситеља као новорођеног и јединог Сина Божијег, као испушитеља рода човечијег, од прародитељског греха: дали смо достојни да примимо новорођеног Младенца, и дали смемо да кажемо Сину Божијем анђелску песму: Слава Богу и Христос се роди? Дали смо ми, који смо примили Његов крст на себе, у истини Његови следбеници и вршиоци Његове св. науке, коју је Он као истиниту и својом смрћу на крсту утврдио? Да ли се ми волимо братски, као што нам је Бог преко свога Сина заповедио? Дали поштујемо ми један другога као што нам хришћанска љубав препоручује? Да ли поштујемо Његово свето име и Његове светиње на земљи? Да ли живимо у домаћем и јавном животу као што нас Његова света реч учи? Једном речи, да ли поштујемо Бога и ближњег свога као себе самога, које је језгро и темељ наше свете вере и Христове науке? Са тугом и стидом морамо признати, да и ако радосно дочекујемо рођење Христово, и ако радосно ширимо руке да примимо незло-

бивога Младенца; нисмо достојни, немамо куражи да кажемо пред свемогућим Творцем, да смо заслужили дане милости Божије, дана рођења Сина Божијег, који нас је избавио од прародитељског греха и установио нашу свету веру, и науку хришћанску.

Ми незнамо шта радимо, ми смо се заборавили да смо хришћани — тужимо се да су дошла последња времена и да овако не можемо више да живимо. Окренимо се на прави пут, још има времена: „будимо прави хришћани и у делу а не само у речи; поштујмо Бога и његове светиње, поможимо се у раду, волимо један другог, чувајмо част и имовину наше браће и суседа, сложимо се као добра браћа; једном речи настанимо сви сложено да нестане рђавих људи, који нас на зло наводе“ — па са престанком зла видећемо, верујте како ће процветати благостање и срећа, видећемо: како ћемо срећни бити, те се нећемо жалити како је тешко живети.

Реч љубави сишла је на земљу, и била јављена на све стране. А да ли је престало зло; дали је загосподарио мир међу људима?

У осврту на прошлост човечанства и нехотице нам на ум падају речи Кроткога Учитеља: „Не мислите да сам дошао да донесем мир на земљу; нисам дошао да донесем мир, него мач“... (Мат. 10, 34). Како чудно звуче ове речи у устима Онога, при чијем су рођењу анђели обећали мир. Међутим историја човечанства потпуно је оправдала те речи „Реч љубави“ постала је јабуком раздора и камен спотицања и пад многих.

Па где је мир, који су анђели обећали?

То је мир љубави коме нас је Христос позвао. Реч љубави била је исказана и коснула се срца људског. Да ли су људи ту реч примили? Међу онима који су је примили, зацарио се прави мир.

Али мира није било онде, где су људска срца и сувише била тесна да приме ту реч љубави.

За то, драга браћо хришћани ако желимо мир и слогу у овој нашој уједињеној Отаџбини, отворимо срца своја, примимо љубав, коју нам је Христос подарио и наћићемо мир.

Тај мир пружимо и другим људима; загрејмо их љубављу; умекшајмо сурова и упорна срца њихова. Тек онда

можемо на данашњи дан мира и чиста срца ускликнути заједно са анђелима: „Слава Богу на висини, и на земљи мир, међу људима добра воља“.

ДАНИЛО Л. ПОПОВИЋ,
свештеник из Батуше.

Мало размишљања...

По календару који је у општој употреби у животу православних житеља празник Христовог рођења долази при крају календарске године. О том великом дану где год дише душа светосавског православца чини се преглед рада у години која излази, као и праве се планови за годину која долази. Безброј обичаја везано је за тај дан рођења Предвечног Младенца. Он је и дошао да донесе на земљи мир а међу људима добру вољу.

Но како се у данашњем друштвеном животу тих дана већином прави преглед материјалног рада у минулој години то ћемо се ми овим осврнути на други фактор друштвеног живота на догађаје духовне природе који су у непосредној и посредној вези са крајњим циљем човечјег живота са вечним животом. Онај први преглед остављамо онима који су се њиме и до сада занимали.

* * *

Православних душа у нашој држави има скоро седам милиона. Њиховим духовним животом руководе преко три хиљаде свештеника и монаха на челу са поглаваром свете Православне српске цркве Њ. Светошћу Патр. Варнавом и 23 митрополита и епископа. Као њихово помоћно тело пред цркв. судова постоје разне институције патр. Савет, патр. управ. одбор, Еп. савет и Еп упр. одбори, Цркв. савет и цркв. упр. одбори.

Ради успешнијег рада у пастирствовању потребно је било пастиру обезбедити један минимум за живот. И донета је уредба о припадностима парох. свештеника, која је ступила на снагу 1-VII- т. г. О њој је према њеној важности коју ће она у будућности имати о садашњици је тешко говорити — мало писано. Извесни црквени листови су је пропратили критички, а неки су покушали да отворе не-

пристрасну анкету но још ни један одговор на њу није се појавио. Тешко је о њој и говорити, када се још незна да ли ће се у потпуности моћи остварити. Званична изјава пак вели да одговорни фактори нису још дали последњу реч.

* * *

Успех пароха у његовој служби у многоне зависи и од спољних чињеница. О њима треба да води рачуна свештенство кроз своје организације. Јер оно што је немогуће једноне могуће је целини.

А те организације још нема. Пет епархија још не извршише организацију. Остали на папиру донекле свршише то, али живота у тим удружењима нема. Нема још једномислија. И докле год не буду свих 3000 свештеника стварно сврстани кроз Епархијска у једно удружење дотле и њихов глас не може имати оно значење које треба имати. А пастирствовање императивно налаже ту организацију. Оно тражи да све снаге дођу до свог пуног изражаја.

1936 година значи један велики напредак у животу српске цркве. Пут је прокрчен и њиме треба продужити и то са удруженим снагама.

* * *

На једној конференцији родитеља и професора једне гимназије, директор исте изнео је да је незадовољан стањем васпитања омладине. Као карактеристику утицаја негативних струја износи као прву напомену да код гимназијске омладине нема оног поштовња према Богу, вери и цркви, које треба да краси једног ученика.

Стање је дакле на крају године такво да забрињује одговорне наставнике, па самим тим мора забринути и црквене кругове. Ово у толико пре што поједине породице не врше довољно своју дужност верског васпитача. Њихов број је прилично велики.

Значи да пастирска делатност у том правцу мора бити појачана Заједничка сарадња вероучитеља и пароха указује се као неминовна потреба.

Пастирска служба се не сме свести само на вршење обредне спреме. Он — пастир — не сме долазити у додир са паством само за време вршења обреда, већ непрекидно мора одржавати контакт са својом паством.

* * *

Утицај пастира на паству треба да је тројак, усмена реч, пример и писана реч, путем штампаних брошура.

У првом и другом случају многи оскудевају. А трећи пак скоро је ништаван.

Колико је популарних верских књига раширено међу школском омладином у минулој години? Када би се извршила анкета добили би се поражавајући резултати. И још нешто, у колико има те књиге она је скупа. Изузев „мисионара“ и „Малог Богољуба“ ми немамо других књига. А календари? Наш народ радо купује календаре. Разни издавачи их штампају са разноликом садржином. А ми немамо ни један популаран и по цени и по садржини приступачан нашој средњо-школској омладини и народу да га растуримо. Мали изузетак чини календар св. Лазар али се мало растура.

Једна друга хришћанска црква у нашој држави издала је око 10 календара верске садржине. А савез свештенички братстава Бугарске цркве ових дана издао је брошуру, „чувај веру“ — иста је намењена омладини и штампана у 50.000 примерака.

Дакле, мало се говори а још мање пише, а потребно је и једно и друго у много већој мери.

Цена тим брошурама као и календарима несме бити већа од 3 дин.

Ових дана је изашла на јавност одлучна реч српске православне цркве о појединим друштвеним проблемима. У томе смо ми до сада оскудевали. Ново друштвено уређење је захтевало и захтева да црква формира своје погледе на поједине покрете и појаве. Јер црква није механизам који чека покретача са стране. Не, она је покретач свих духовних доживљаја појединаца и друштвеног живота.

Прикупити податке о догађајима, организацијама, социјалним покретима и затим одредити став према њима, то је неопходност за оријентацију данашњег пастира.

* * *

У последње време много се храмова подиже. Освећење њихово је увек свечаност за тај крај. Но да ли је и проблем верског живота тиме решен? Храм је дом молитве. У њему треба да се скупљају верни на молитву. Где су двоје или троје у име моје ту сам и ја вели Спаситељ. А

шта видимо? Видимо да су мали храмови нарочито по селима и малим градовима полупразни. Нема оне посете која је потребна. Па онда и онај ко у њему служи нема оног елана који треба да избија из њега као огањ живи.

Са зидањем храмова морамо зидати и живу цркву. Не заваравати се да је подизањем грађевине готово дело.

Код нас се многе ствари преносе из великих градова у мање и затим по селима. Храмови у великим градовима данас су пуни верних. Свако богослужење је праћено са великом пажњом. Нека би се та добра одлика наших градова пренела и у остале крајеве. Ово треба непрекидно истицати вернима, да би се права вера у њима пробудила.

* * *

Данас у српској православној цркви има 15 листова који су органи разних верских институција.

На Савезној скупштини појавило се питање да ли Еп. Удружења треба да имају своје листове, односно да ли ови који су до сада излазили треба и даље да излазе, или пак да буде један лист за цело удружено свештенство.

Била су разна мишљења и на крају је ипак остало да један — београдски — буде орган целог удружења, а да остали могу и даље излазити ако зато имају средстава.

Браничевски Весник је продужио излагање и сматра да је његов опстанак потребан како цркви тако и свештенству. Само њему су потребни и сарадници. У духу свога задатка он би издао и неку засебну популарну брошуру са минималном ценом, те да би се она могла растурити у целој епархији, па и у другим епархијама.

Браничевска епархија има 190 свештеника, од којих 10 са факултетском спремом. Али одзив на сарадњу је и сувише слаб. Зато нас други и престижу. Зар се не би могло табацима писати на тему: *Каквим средствима се треба борити противу атеизма и индиферентизма*. Не зна се које је питање сложеније. Да ли су опаснији атеисте или индиферентни. Атеиста је створен противник, индиферентан се често рачуна да је са нама а у ствари потмуло руши основе вере, руши темељ на коме почивамо. Спаситељ јасно пак вели: ко није са Мном, он је противу Мене; и ко са Мном не сабира, он просипа. Ту двоумљења нема. Или си са Њим или противу Њега.

* * *

Прегледајући живот свештеничких епархијских удружења видимо: у Београду постоји „фонд св. оца Николе за пружање прве помоћи удовама и сирочади преминулих чланова — свештеника Архиепископије београдско-карловачке“ у Нишу „привредна задруга Еп. нишке“, на Цетињу се ствара фонд о сахрани умрлих чланова удружења и кредитна задруга. Затим постоји штампарија у Нишу и црногорско-приморској епархији. Све то даје знаке братске свести о потреби помоћи путем удруживања.

Код нас у Епархији ништа се о томе не говори. Нико не покреће. А потреба је данас нарочито за то велика.

Управа удружења требала би да изради један пројекат фонда за помагање, као и о другим стварима да га упути среским братствима на проучавање и примедбе, те како би се на скупштини могло о томе донети решење.

Богослужење

Празници и правило за њих

24 децембра у среду — навечерје Рождества Христовог. Правило из Минеја. Јутрења, царски часови. Износи се јеванђеље кроз царске двери и полаже се на аналогију у средини храма. На 1 и 9 часу кади се олтар и цео храм, а на 3 и 6 само иконостас а затим литургија Св. Василија великога се вечерњом. На Господи возвах стихире празника на 8. Слава и ниње — Августу јединоначалствујушчу. Вход са јеванђељем. Паремиије са тропарима. Мала јектенија. Трисвјатоје. Апостол зач. 303. Јеванђеље од Луке зач. 5. Место достојно — о тебје радујетсја. После отпуста износи се икона Рождества Христовог уз певање тропара и кондака ради целивања и затим се опет уноси у олтар.

25 децембар — четвртак Рождество Христово. Бденије почиње ујутру великим повечерјем затим литија и освећење слобова и даље празнично јутрење с Полијелејем и Величанијем. На јутрењи Јеванђеље по Матеју зач. 2. Катавасија Христос рождајетсја и на 9 песми припеви празника. На Литургији антифони место трисвјатоје Јелици. Апостоз зач. 09. Јеванђеље Матијево зач. 3. Место достојно ирмос: та-

инство страноје са припјевом. Литургија Св. Јов. Златоуста отпуст иже во вертепје.

26 децембар — петак — Сабор пресвете Богородице. Правило из Минеја. На литургији блажена, трисватоје, Апостол зач. 306. Јеванђеље по Матеју зач. 4. Ирмос празника. Отпуст празника.

27 децембар — субота — Правило из Минеја. На јутрење пева се честњејшују. На литургији апостол зач. 17. Јеванђеље Матејево зач. 87. Ирмос празника. Отпуст празника.

28 децембар — недеља 32 по Рождеству Христовом Светих Богоотаца. Глас 7. Правило васкрсно из октоиха и празнично из Минеја. На Јутрењи: јеванђеље васкрсно 10. На литургији блажена; апостол зач. 200. Јеванђеље по Матеју зач. 4. Отпуст васкрсни.

1 јануар — четвртак. Обрезање Господње, Св. Василије Велики. Нова година. Правило по Минеју. Вечерња са литијом и освећењем хлебова. Јутрења празнична са Полијелејем и Величанијем. Јеванђеље по Јовану зач. 36. Катавасија Глубини открил јестдно. Место честњејшују припиви и 9 песма. Литургија Св. Василија Великог. Блажена. Апостол зач. 254 и 318. Јеванђеље по Луци зач. 6 и 24. Место Достојно: о тебје радујетсја. По свршеној литургији молепствије на нову годину. Отпуст празника.

4 јануара — недеља 33 — пред Богојављењем. Глас 8. Правило васкрсно из октоиха и по Минеју. На Јутрењу јеванђеље васкрсно 11. Катавасија Глубини открил јест дно. На литургији блажена. Апостол зач. 298. Јеванђеље по Марку зач. 1.

5 јануар — понедељак. Навечерје Богојављења. Правило из Минеја. Јутрења. Царски часови а затим литургија Св. Василија Великог са вечерњом. Паремие са тропарима. Трисвјатоје. Апостол зач. 143. Јеванђеље по Луци зач. 9. Место Достојно: о тебје радујетсја. После заамвоне молитве Крстовданско освећење воде у храму. Отпуст иже во јордање. После отпуста износи се ради целивања икона Богојављења уз певање тропара и кондака. По целивању икона се враћа у олтар.

6 јануар — уторак. Богојављење — Крштење Господње. Рано ујутру бденије са великим повечеријем, литијом и освећењем хлебова. Јутрења: Јеванђеље по Марку зач. 2.

Катавасија: Глубини открил јест дно. Место честњејшују 9 песма са припјевима. Литургија Св. Јована Златоуста. Ан-тифони. Место Свјати Боже: Јелици. Апостол зач. 302. Јеванђеље по Матеју зач. 6. Место достојно ирмос празника са припјевом. После заамвоне молитве врши се ван храма велико Богојављенско освећење воде. По повратку отпуст празника.

7 јануар — среда. Сабор Јована Крститеља. Правило из Минеја. На литургији апостол зач. 42. Јеванђеље по Јовану зач. 3. Отпуст празника.

11 јануара — недеља 34 (по Богојављењу). Глас 1. На јутрење јеванђеље васкрсно 1. На литургији апостол зач. 224 од пола и 176. Јеванђеље по Матеју зач. 8 и 43.

14 јануара — среда — Св. Сава први архиепископ српски. Правило из Србљака. На јутрењи јеванђеље по Јовану зач. 36. На литургији апостол зач. 318. Јеванђеље по Матеју зач. 11.

18 јануара — недеља 35. Глас 2. Правило из октоиха и Србљака. На Јутрењи јеванђеље васкрсно 2. Катавасија: Сушу глубородителнују. На литургији апостол зач. 280 од пола и 334. Јеванђеље по Луци зач. 93 и Матеју зач. 11.

25 јануара — недеља 36. Глас 3. Правило из октоиха и минеја. На јутрењи јеванђеље васкрсно 3. Катавасија сушу глубородителнују. Литургија: апостол зач. 182 од пола и 151. Јеванђеље по Матеју зач. 62 и Јовану зач. 36.

30 јануар — петак — Св. Три Јерарха. Правило из Минеја. Вечерња са литијом. Јутрења са Полијелејем и Величанијем. Јеванђеље по Јовану зач. 36. Катавасија: сушу глубородителнују. Место честњејшују припеви и 9 песма. На литургији апостол зач. 334. Јеванђеље по Матеју зач. 11.

1 фебруар — недеља 37 глас. 4. Правило из октоиха и минеја. На јутрењи јеванђеље васкрсно 4. Катавасија сушу... Литургија: апостол зач. 185 од пола и 99. Јеванђеље по Луци зач. 94 и 51.

ТЕМЕ ЗА ПРОПОВЕД:

27 децембар: Како треба славити славу.

28 децембар: Хришћанство почива на мучеништву.

1 јануар: Потреба призивања Бога за сваки почетак рада.

6 јануар: О милости Божијој.

7 јануар: Пут ка вечности.

- 11 јануар: Услов за добијање царства небеског.
 14 јануар: О генију свога народа.
 18 јануар: Први Васељенски Сабор — Вјерују.
 30 јануар: У чему је заслуга св. отаца.
 1 фебруара: Моћ вере.

Белешке

Хиротонија нових епископа

На летошњем заседању Свети Архијерејски Сабор изабрао је нове епископе и то: за Епископа Моравског — Викара Архимандрита Платона, и за Епископа Марчанског — Викара Архимандрита Викентија Проданова.

Хиротонија Преосвећеног Платона извршена је 21 септембра (4 окт.) у Сремским Карловцима а Преосвећеног Викентија 8(21) новембра т. г. у Београдској Саборној цркви. Исполаети деспота.

Чудотворна икона Мајке Божије Пећке у Београду

На дан 26 новембра т. г. у Београду је била незапамћена верска свечаност. Тога дана пренета је из Патријаршије у цркву Покрова св. Богородице у Београду чудотворна икона Мајке Божије Пећке. Ту је икону по предању радио још ап. и евангелист Лука, а донео је у наше земље Св. Сава.

Београд до сада није видео такву верску свечаност. Чак и престоничка штампа једнодушно констатује ту чињеницу и вели да водећи кругови српске православне цркве могу бити задовољни овом манифестацијом верске свести. И овога пута показало се да је верска свест код многих успавана, и овакви догађаји — јер ово је за Београд био догађај — у могућности су да пробуде ту свест.

Пропагандистичка недеља у Бугарској

Од 29 новембра до 4 децембра т. г. организована је и ове године у софијској Митрополији пропагандистичка недеља православне Хришћанске младежи.

У том времену преко радиа изводе се пропагандистичка предавања, и тако исто и у свима црквеним и просветним круговима.

Католичка црква

Почетком октобра састало се је неколико виђених особа да међу холандским католицима оснују удружење противу безбожништва. Основан је одбор под именом „за Бога“. У одбору су поред осталих и министар Алберсе, четири професора и други.

1050-годишњица смрти св. Методија

Поводом 1050-годишњице смрти св. Методија у Велехраду (Чехословачка) су организоване посебне свечаности. Стручњаци из Чехословачке, Немачке, Југославије, Француске, Белгије, Енглеске, Пољске и других држава окупили су се и расправљали о важним проблемима у вези са животом великих словенских апостола и о уједињењу цркава. Међу конгресистима био је и један православни епископ Преосвећени Леонтије, руски владика у Чикагу.

Једна статистика

Последњих неколико година према статистици, видно се смањује број особа које би се обележавале „без вере“. 1930 године било је у основним школама у Чехословачкој 4,4%, 1931 3,3%, 1932 4,1%, 1933 4%, 1934 3,8%, 1935 3,6% деце које су родитељи прогласили да су „без вере“.

Религија на Универзитету

Неки мецена из града Киото у Јапану дао је 50.000 јена (1,841.000 дин.) да би се на универзитету у Киото основала катедра за хришћанску религију. Универзитетски сенат одредио је да ово буде засебна катедра, одвојена од катедре за будистичку религију.

Највећи број одликовања има један свештеник

Пастор Петар Пиле има необично и часно првенство у британском царству: има највећи број научних одликовања и признања. Родио се је 1904 године на Џејлону. Први је Џејлонац, који је добио, због напретка и марљивости,

помоћ да може свршити универзитетске науке на Цејлону у Колумбу. 1925 г. дошао је у Кембриџ и ту је постао baccalaureus у уметности и онда магистер у природним наукама. 1930 г. постао је доктор филозофије, а ове 1936 год. доктор теологије. Написао је тезу: „Наука индијског филозофа Рамануја о спасењу и испуљењу“.

Службене вести

Постављења и премештаји

1) Одл. Арх. вл. бр. 1723 од 4/17-X-1936 премештен је презвитер Никола Миладиновић, привр. парох I рановачке парохије за привр. пароха миливског.

2) Одл. Арх. вл. бр. 2153/936 год. премештен је презв. Лав Досједел, парох I лазнички за сталног пароха II марковачке парохије.

3) Одл. Арх. вл. бр. 1264 од 29-IX/12-X-936 год. премештен је презв. Милутин Ивић, привр. парох табановачки за привр. пароха II четерешке парохије.

4) Одл. Арх. вл. бр. 2236 од 29-XI/12-XII-936 г. причислен је братству м-ра Раванице јеромонах Максим, бивши клирик епархије тимочке.

Примљен у клир

1) Одл. Арх. вл. бр. 2236 од 29-XI/12-XII-1936 г. примљен је у клир Епархије браничевске јмнах Максим, по уредно добијеном канонском отпусту из епарх. тимочке.

Канонски отпуст

1) Одл. Арх. вл. бр. 1809 од 25-X/7-XI-936 подарен је канонски отпуст презв. Милутину Раденковићу, пароху дубочком за Епархију нишку.

БРАНИЧЕВСКИ ВЕСНИК ИЗЛАЗИ ДВОМЕСЕЧНО НА 2—3 ШТАМПАНА ТАБАКА.

ПРЕТПЛАТА ЗА 1936 ГОД. ИЗНОСИ ДИН. 60.— ЗА НАШУ ЗЕМЉУ,
А ЗА ИНОСТРАНСТВО ДИН. 80.—

ПРЕТПЛАТА СЕ ШАЉЕ БЛАГАЈНИКУ УДРУЖЕЊА Г. ДРАГОЉУБУ
МАТЕЈИЋУ, СВЕШТЕНИКУ — ПОЖАРЕВАЦ.

Одговорни уредник: ДРАГУТИН МАРИНКОВИЋ, свешт.
в. д. архијерејског намесника пожаревачког
коме се шаљу и сви рукописи.

САДРЖАЈ

Посланица Њ. П. Е. Б. Г. Др. Венијамина	стр. 225—227
Уредништво: Божићна Витлејемска ноћ	„ 227—231
Јеромонах Хризостом: Светитељи браничевске епархије: Синаити	„ 231—235
Ж. Барјактаревих: Религија у друштву човечанства	„ 235—241
Беседа о царству Божијем	„ 241—243
Данило Поповић: О миру на земљи	„ 243—247
Мало размишљања	„ 247—251
Богослужење, празници и правило за њих	„ 251—254
Белешке	„ 254—256
Службене вести	„ 256

Наши часописи

Гласник Српске Патријаршије — Ср. Карловци
Православље — орган Савеза Епарх. удружења — Београд
Преглед Епархије Жичке — Чачак
Преглед Епархије Нишке — Ниш
Богословље — Београд
Хришћанска мисао — Београд
Хришћанско дело — Скопље
Светосавље — Београд
Братство — Сарајево
Мисионар — Крагујевац
Духовна стража — Сомбор
Тимочки Весник — Зајечар
Пастир — Цетиње
Нови Источник — Сарајево.